

ת"פ 49147/10/12 - מדינת ישראל נגד גאזי ווזוז

בית משפט השלום בירושלים

18 פברואר 2016

ת"פ 49147-10-12 מדינת ישראל נ' ווזוז

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה כהן-לקח
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

גאזי ווזוז

הנאשם

גזר-דין

רקע - כתב האישום המתוקן והסדר הטיעון בתיק

1. ביום 9.6.2014 הורשע הנאשם על-יסוד הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב-אישום מתוקן כדלקמן: שלוש עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת מס הכנסה או הפקודה); עבירה אחת של מרמה, ערמה או תחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה; שש עבירות של מרמה או תחבולה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף); וכן שש עבירות לפי סעיף 98(ג2)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן: חוק מיסוי מקרקעין).

בהתאם למתואר בכתב-האישום המתוקן, במהלך השנים 2000-2002 בנה הנאשם בניין דירות בבית חנינא בירושלים ובו דירות למגורים. בתקופה האמורה, מכר הנאשם דירות בבניין הדירות ללקוחות שונים. חלק מהדירות נמכרו לאחר השלמת בנייתן כדירות מגורים, וחלקן נמכרו לאחר שהושלמה בהן בניית השלד והמעטפת בלבד. הנאשם מכר שש דירות וזכויות בגג הבניין לחמישה רוכשים, וקיבל תמורתן תשלומים שונים אשר כולם ניתנו במזומן - בכסף ירדני או בדולר ארה"ב. חלק מרוכשי הדירות שילמו תמורת הדירות בתשלום אחד, וחלקם בתשלומים. התקבולים התקבלו החל משנת 2000, אז החלה מכירת הדירות, ועד שנת 2009, אז התקבלו אחרוני התשלומים מקוני הדירות אשר שילמו תמורת דירותיהם בתשלומים. במהלך השנים הללו, במועדים אשר אינם ידועים במדויק למאשימה, קיבל הנאשם תקבולים בשיעור של 180,000 דנר ו- 170,000 דולר ארה"ב, אשר היו שווי-ערך לסכום של כמיליון ₪ לכל הפחות.

הנאשם לא כלל הכנסות ממכירת הדירות בדו"ח לרשויות מס הכנסה אשר הגיש ביחס לשנת 2000, ולא הגיש כלל דו"חות ביחס לשנים שלאחר מכן עד תחילת החקירה בעניינו. במהלך בניית הדירות ובמהלך מכירת הדירות וקבלת התקבולים, לא דיווח הנאשם לרשות המסים על תחילת עיסוקו בביצוע הפעילות המתוארת לעיל, לא ניהל ספרים כמתחייב על-פי פקודת מס הכנסה, לא דיווח לפקיד השומה על קבלת הכספים המוזכרים לעיל, לא דיווח

לרשויות מס ערך נוסף על פעילותו, לא הוציא חשבוניות מס בגין התקבולים המוזכרים לעיל, לא דיווח למנהל מיסוי מקרקעין על העסקאות במקרקעין שביצע ולא שילם את המסים הנובעים מהפעילות המוזכרת לעיל. עקב אי הדיווח האמור, איפשר הנאשם לקוני הדירות להימנע מדיווח למנהל מיסוי מקרקעין אודות רכישת הדירות, וכך להימנע מתשלום מס רכישה.

במעשיו האמורים, הנאשם במזיד ומתוך כוונה להתחמק ממס הכנסה, השתמש במרמה, ערמה או תחבולה, וכן השמיט מתוך דו"ח שנערך על-פי הפקודה ביחס לשנת 2000, הכנסות שיש לכלול בדו"ח. כמו-כן, הנאשם השתמש במרמה או תחבולה או עשה מעשה אחר במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס ערך מוסף. בנוסף, הנאשם במטרה להתחמק ממיסוי עסקאות במקרקעין או לעזור לאחר התחמק ממיסוי עסקאות במקרקעין, השתמש בכל מרמה, ערמה או תחבולה או הרשה להשתמש בהן.

בכל אלה הודה הנאשם, ובגין כך הורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב-האישום המתוקן כמפורט בפתח הדברים.

2. במסגרת הסדר הטיעון ביניהם, הסכימו הצדדים כי המאשימה תגביל עצמה לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל, ואילו בא-כוח הנאשם יהיה חופשי בטיעונו. עוד הוסכם כי הצדדים יהיו חופשיים בטיעוניהם בנוגע ליתר רכיבי הענישה - קנס ומאסר על תנאי. בנוסף, הוסכם כי מועד שמיעת הטיעונים לעונש יידחה למשך כארבעה חודשים, כדי לאפשר לנאשם הזדמנות להסיר את מחדליו. הוסכם כי ככל שהנאשם יסיר את המחדלים במלואם, תגביל עצמה המאשימה לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל, קנס ומאסר על תנאי.

השתלשלות העניינים בתיק לאחר הצגת הסדר-הטיעון והכרעת-הדין

3. בעקבות מתן הכרעת-דין מרשיעה על-יסוד הודאת הנאשם, ובהתאם להסדר-הטיעון בין הצדדים, נדחה מועד הטיעונים לעונש למשך חודשים בודדים, ונקבע ליום 17.11.2014. הלכה למעשה, הטיעונים לעונש בתיק זה נשמעו רק ביום 30.12.2015, קרי- בחלוף למעלה משנה לאחר מכן. בחינת השתלשלות העניינים בתיק מעלה כי פרק-הזמן שחלף מהכרעת-הדין ועד שמיעת הטיעונים לעונש, נבע מהסיבות הבאות:

ראשית, הנאשם נמנע מלהתייצב לחלק מהדיונים שנקבעו, ואף הוצא כנגדו צו הבאה.

שנית, ביום 11.12.2014 הודיעה ההגנה כי הנאשם החליף את ייצוגו בתיק, והוא עבר מידיו של עו"ד מוחמד עוואד לידיו של עו"ד חאלד אשקר. האחרון עתר לדחייה כדי ללמוד את התיק.

שלישית, בדיון ביום 12.3.2015 התייצבו לפני שני הסנגורים - זה הקודם (עו"ד עוואד) וזה הנוכחי (עו"ד אשקר), ועתרו לחזרת הנאשם מהודאתו. במהלך אותו דיון, ולאחר הפסקה שניתנה לבקשת הסנגורים על-מנת שישוחחו עם הנאשם מחוץ לאולם הדיונים, ביקשה ההגנה לחזור בה מבקשתה האמורה. טרם הסרתה מן הדרך של הבקשה לחזרה מהודאה, וידאתי בעצמי מול הנאשם כי הדבר נעשה על-דעתו. כמו כן, ראיתי לוואד שוב בעצמי עם הנאשם כי

הוא מבין את כתב-האישום המתוקן ומודה בו מרצון חופשי; כי הנאשם מבין את פרטיו של הסדר הטיעון; וכי הנאשם מבין שביט-המשפט אינו צד לו, אינו כבול אליו ואינו מבטיח דבר לענין העונש (פרוטוקול דין מיום 12.3.2015, עמ' 18). בסיומו של אותו דיון, עתרה ההגנה לדחייה נוספת במטרה לאפשר לנאשם פרק-זמן נוסף להסרת מחדלים מול רשויות המס. בהקשר זה, נטען כי הנאשם כבר פנה לעורך-דין בתחום האזרחי כדי לטפל בעניין, וכי לנאשם מקורות חיצוניים כדי להסיר את המחדלים במישור הכספי.

בדיון התזכורת שנערך לפני כחודש לאחר מכן (13.4.2015), התייצב יועץ מס מטעם הנאשם, הציג יפוי כוח חתום מיום 20.3.2015, וטען כי החל לטפל בהסרת המחדלים של הנאשם מול רשויות המס. בא-כוח הנאשם, עו"ד אשקר, עתר באותו דיון להפניית הנאשם לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר. באת-כוח המאשימה באותה ישיבה נכחה באולם-הדיונים ללא תיק הפרקליטות (זאת, על-אף שמועד הדיון נקבע בנוכחות הפרקליטות, ועל-אף שניתנה הפסקה בדיון כדי לאפשר את הבאת התיק). על רקע זה, ציינה באת-כוח המאשימה כי אינה יכולה להגיב לבקשה לקבלת תסקיר. בנסיבות אלה, ובהעדר התנגדות מטעם המאשימה, הוריתי על הגשת תסקיר בתיק. עם זאת, הערתי לפרוטוקול כי מועד החתימה על יפוי הכוח של יועץ המס (מרץ 2015), מעיד על כך שהנאשם לא פעל בשקידה ראויה להסרת המחדלים הכספיים בחודשים הרבים שקדמו לכך מאז הכרעת-הדין. עוד הערתי כי לדברי יועץ המס, ההליך לפני רשויות המס טרם החל ולא ניתן לדעת כמה זמן ייארך. כמו כן, כלל לא בטוח שהנאשם יצליח לגייס מקורות מימון לצורך הסרת מחדליו. בנסיבות אלה, הדגשתי כי דחיית הדיון היא לצורך הגשת תסקיר בלבד, וכי לא תינתנה דחיות נוספות לצורך הסרת המחדל הכספי.

רביעית, מועד הדיון נדחה שוב, הפעם לבקשת שירות המבחן לצורך הגשת תסקיר לעונש. דא עקא, תסקיר כאמור לא הוגש. בהודעת שירות המבחן מיום 3.11.2015 ציין שירות המבחן כי הנאשם הגיע פעם אחת לפגישה, אולם מאז הוזמן פעמיים לפגישה נוספת, ולא התייצב אליה. בהחלטת פיתקית מיום 4.11.2015, ציינתי כי על הסנגור להבהיר לנאשם כי ככל שהוא מעוניין בהגשת תסקיר עד מועד הדיון, עליו ליצור קשר עם שירות המבחן שכן לא תינתנה דחיות נוספות. מדברי הסנגור בפרוטוקול הדיון מיום 30.12.2015 ניתן ללמוד כי הסנגור הביא לידיעת הנאשם את דבר החלטתי. אף-על-פי-כן, בהודעתו השנייה של שירות המבחן מיום 27.12.2015 צוין כי הנאשם לא יצר עם שירות המבחן כל קשר, וכי ניסיונותיו החוזרים ונשנים של שירות המבחן ליצור קשר עם הנאשם לא צלחו. לפיכך, לא הוגש תסקיר בעניינו. בסופה של דרך, נשמעו הטיעונים לעונש לפני ביום 30.12.2015.

4. הנה כי כן, בית-המשפט ראה לנקוט בסבלנות ובאורח רוח בניהול ההליך, כדי לאפשר להגנה הזדמנויות חוזרות ונשנות לפעול הן לצורך הסרת המחדלים הכספיים והן לצורך הגשת תסקיר לעונש לפי בקשות ההגנה - אך לשווא.

ראיות לעונש

5. המאשימה הגישה מטעמה שניים: ראשית, גיליון רישום פלילי של הנאשם ממנו עולה כי לנאשם 17 הרשעות קודמות במגוון עבירות, החל משנת 1979 ועד שנת 2013. בין היתר, הנאשם הורשע בעבר בשורה ארוכה של עבירות זיוף, מרמה והתחזות בגין הוטל עליו בשנת 2001 עונש של 42 חודשי מאסר בפועל וכן קנס כספי בסך ₪ 100,000 או שנתיים מאסר תמורתו (ת"פ (מחוזי י-ם) 1115/00 מפי כב' סגן הנשיא יעקב צמח). כמו כן, הנאשם הורשע בעבר בעבירות של אלימות, תכנון ובניה, הסעת שב"ח ועוד. בחלק מאותם תיקים קודמים, נגזרו על הנאשם עונשי מאסר

בפועל (מסומן עת/1).

שנית, המאשימה הגישה לעיוני דו"ח מרשויות המס כתמיכה בטענתה לפיה הנאשם לא הגיש דו"חות מס והמחדלים לא הוסרו (מסומן עת/2).

6. מנגד, ההגנה הגישה לעיוני את המסמכים הבאים: ראשית, צו כינוס נכסים שניתן בעניינו של הנאשם במאי 2015 במסגרת הליכי פשיטת רגל (מסומן עת/1).

שנית, הסנגור הגיש לעיוני את גזר-הדין שניתן בעניינו של הנאשם בתיק קודם שהוזכר בפסקה 5 לעיל - ת"פ (מחוזי י-ם) 1115/00 (מסומן עת/2). כאמור, באותה פרשה נגזר על הנאשם, בין היתר, קנס בסך ₪ 100,000 או שנתיים מאסר תמורתו. למיטב הבנתי, המדינה טענה באותו הליך כי הקנס האמור לא שולם, ולפיכך הוצאה פקודת מאסר חלף קנס. בהתייחס לכך, הציג הסנגור תגובה בכתב של המדינה שהוגשה באמצע יוני 2015 במסגרת אותו תיק בבית-המשפט המחוזי בירושלים (מסומן עת/3). באותה תגובה, ציינה המדינה כי לאחר שנערכו בדיקות על-ידי המרכז לגביית קנסות והתברר כי הנאשם מצוי בהליכי פשיטת רגל וכי ניתן כנגדו צו כינוס, הודיע המרכז לגביית קנסות כי יקפיד את ההליכים שנקט באותו תיק, וזאת עד לסיום הליכי פשיטת הרגל. למען שלמות התמונה, יוער כי המדינה הוסיפה וציינה במסגרת אותה תגובה בכתב, כי: "...גם אם יקבל המבקש (הנאשם-ד.כ.ל) במסגרת הליך פשיטת הרגל הפטר, ההפטר לא יחול על הקנסות וזאת בהתאם לסעיף 69(א) לפקודת פשיטת הרגל".

לבסוף, ההגנה הגישה לעיוני לאחר ישיבת הטיעונים לעונש, תיעוד רפואי מחדר מיון בבית החולים שערי צדק מיום 3.12.2015 (מסומן עת/4). מהתיעוד עולה כי ביום 3.12.2015 הובא הנאשם לחדר המיון על-ידי בני משפחתו על רקע ניסיון אובדני לכאורה (בדו"ח צוין כי הנאשם בלע כמות זניחה יחסית של תרופות). צוין כי ישנה הפרעה בשליטה על דחפים והתפרצויות אלימות המחמירות ככל הנראה על רקע צריכת חשיש כבדה ויומיומית. עוד צוין כי הנאשם אינו פסיכוטי, וכי הנאשם חתם על טופס שחרור מבית-החולים על דעת עצמו, ובניגוד לעצת רופאיו. במסגרת אותו תיעוד רפואי של חדר המיון, מפורטת ההיסטוריה הרפואית של הנאשם הכוללת טיפול בתרופת קולכיצין משנת 1988, כריתת כבד חלקית בעקבות תאונת דרכים בשנת 1981, ניתוח שרוול קיבה על רקע של השמנת יתר בשנת 2008, וכן מספר אשפוזים כירורגיים נוספים בשנת 2011.

טיעוני הצדדים לעונש

7. באת-כוח המאשימה, עו"ד מוריה הירש, עמדה בטיעוניה לעונש על החומרה הטמונה בעבירות בהן הורשע הנאשם ובנסיבות ביצוען. לטענת המאשימה, מתחם הענישה ההולם במקרה דנן, נע מ-12 עד 24 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס כספי בשיעור משמעותי. אשר לעונש המתאים - בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, מאחר שהנאשם לא הסיר את מחדליו הכספיים, ובשים לב לעברו הפלילי, עתרה המאשימה להטיל על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס כספי משמעותי. המאשימה הפנתה בטיעוניה לאסמכתאות מן הפסיקה.

8. מנגד, בא-כוח הנאשם, עו"ד חאלד אשקר, טען כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר על תנאי ועד 6 חודשי

עבודות שירות. הסנגור עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניין מרשו, לרבות מצבו הרפואי. עוד טען הסנגור כי מאחר שהמדינה הודיעה בתיק קודם של הנאשם כי המרכז לגביית קנסות הקפיא את ההליכים כנגד הנאשם עקב היותו נתון בצו כינוס נכסים (ראו: פסקה 6 לעיל), כי אז אל למדינה לצפות להסרת המחדלים הכספיים בתיק זה, ואל לה להתעקש על ענישה מחמירה. בהתחשב בכל אלה, ובשים לב לעונש שנגזר בפרשה אחרת אליה הפנה הסנגור בטיעוניו, עתר הסנגור להשית על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, וכן מאסר מותנה.

9. הנאשם בדבריו לפני טען כי בעברו היה יבואן של זהב וכסף מאיטליה, וכי היה אדם אמיד שדיווח על הכנסותיו. לגבי הבניין נשוא כתב-האישום המתוקן ציין הנאשם כך: "לעניין הבניין, אני לא מכחיש. נכון שמכרתי אבל לא ידעתי שאני צריך להגיש דו"ח. אני מבין שאי ידעת הדין לא פוטרת, ואני מתחרט ומביע חרטה ואני מבקש רחמים" (פרוטוקול דיון מיום 30.12.2015, עמ' 29, ש' 12-13).

מתחם העונש ההולם אל מול טווח הענישה המוסכם בין הצדדים

10. בהתאם לפסיקתו של בית-המשפט העליון, אין זהות הכרחית בין טווח ענישה שהוסכם בין הצדדים, לבין מתחם העונש ההולם המהווה קביעה נורמטיבית. בהתחשב בכך, נפסק כי במצב בו נערך בין הצדדים הסדר טיעון המבוסס על טווח ענישה מוסכם, על בית-המשפט הגוזר את הדין לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם בהתאם לאמות-המידה הנורמטיביות שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין. לאחר מכן, על בית-המשפט לוודא כי הסדר הטווח העונשי המוסכם אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה ההולמת, וזאת לפי אמות-המידה שנקבעו בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002). בשלב האחרון וככל שהטווח המוסכם מאושר, על בית-המשפט לגזור את הדין בהתחשב בהסדר הטיעון ובאינטרסים הציבוריים שהובילו לעריכתו, וכן בהתחשב ביתר השיקולים הרלוונטיים לעניין, לרבות השיקולים המנויים בהוראות תיקון 113 לחוק העונשין. מטבע הדברים, ככל שהטווח העונשי שהוסכם בין הצדדים אושר על-ידי בית-המשפט, העונש ייגזר במסגרת טווח הענישה המוסכם - עד גבול קצוותיו (ראו: ע"פ 3912/14 נאסר נ' מדינת ישראל (1.12.2014); ע"פ 5953/13 מדינת ישראל נ' דויד, פסקה 20 (6.7.2014); ע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (3.2.2014); ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-17 (4.12.2013); ע"פ 3042/13 חיימוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.5.2011); עוד ראו: עפ"ג (מחוזי ים) 30054-11-13 זקן נ' מדינת ישראל (5.2.2014)). בהתאם לכך, אפנה תחילה לקבוע את מתחם העונש ההולם במקרה דנן.

ריבוי עבירות - הערה מקדימה

11. מאחר שהנאשם הורשע על-יסוד הודאתו במספר עבירות שהתמשכו על-פני מספר שנים, השאלה המתעוררת בפתח הדיון הנה האם העבירות הללו מהוות אירוע אחד לצורך קביעתו של מתחם ענישה הולמת כולל, או שמא מדובר במספר אירועים שונים, אשר יש לקבוע בנוגע לכל אחד מהם מתחם נפרד (ראו: סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)).

בנסיבות העניין, אני סבורה כי העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד, שכן מדובר בעבירות מס שדומות במהותן ובערכים המוגנים על-ידן, הן מתייחסות לעסקאות שבוצעו בנוגע לאותו בניין דירות, והן מהוות חלק מאותה תכנית עבריינית שהתמשכה לאורך זמן (ראו והשוו: ע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חאג'מה (30.10.2014),

וכן: ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)). נראה כי באי-כוח שני הצדדים היו שותפים לעמדה זו בטיעוניהם לעונש.

לצד זאת, אעיר כי בקביעתו של מתחם העונש ההולם, מן הראוי יהיה ליתן משקל לכך שהנאשם ביצע מספר "מעשים" כמובנו של מונח זה בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. הדבר ישווה מידה של חומרה שתשפיע על קביעתו של מתחם העונש ההולם הכולל בגין העבירות בהן הורשע הנאשם.

מתחם הענישה ההולמת

12. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות בהן הורשע הנאשם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובמדיניות הענישה הנהוגה.

13. כאמור, הנאשם הורשע על פי הודאתו בשורה של עבירות מס לפי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף וחוק מיסוי מקרקעין. **הערכים החברתיים הנפגעים** בגין העבירות אשר בביצוען הורשע הנאשם תכליתם הגנה על השוויון בנטל המס, המהווה אבן יסוד במערכת אכיפת חוק תקינה. אי דיווח על פעילות כלכלית והכנסותיה מוביל לפגיעה בסדר החברתי, לשיבוש הפעולה התקינה של מנגנון גביית המיסים, ובסופה של דרך לפגיעה בקופה הציבורית ולהטלת מעמסה כספית מוגברת על כלל הציבור. לא אחת נאמר בפסיקה כי מדובר בעבירות קלות לביצוע וקשות לחשיפה, שמסכות נזק לאוצר המדינה ומובילות להגדלת הנטל על יתר אזרחי המדינה. מכאן חומרתן הרבה והצורך להרתיע מפני ביצוען.

14. בחינת **נסיבות ביצוע העבירות** במקרה דנן מלמדת כי הנאשם ביצע את עבירות המס לא כמעידה חד-פעמית אלא באופן שיטתי, לאורך תקופת זמן משמעותית של כ- 10-9 שנים (משנת 2000 ואילך). במהלך אותה תקופת-זמן, הנאשם לא דיווח לרשויות המס על עסקאותיו למכירת דירות בבניין דירות שהקים במזרח ירושלים, וכן לא דיווח על הכנסותיו מעסקאות אלה שהיקפן הכולל היה כמיליון ₪. מדובר בהיקף עסקאות גדול שבוצע הרחק מעיני הרשויות וללא דיווח עליהן, בכוונה להתחמק מתשלומי מס. אמת, הסכום של מיליון ₪ מתייחס להכנסות שלא דווחו, ולא בהכרח לסכום שנגרע מהקופה הציבורית (שכן יש לנכות מן ההכנסה הוצאות המותרות בניכוי, ולהעביר רק אחוז מסוים מהרווח כמס). יחד עם זאת, כבר נקבע בהלכה הפסוקה כי המבחן לצורך סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה, הוא מבחן ההכנסה ולא מבחן הרווח, וכי אין מקום לעריכת חישובים היפותטיים לגבי שיעור המס הסופי אותו היה אמור הנאשם לשלם אילו היה נג דין, מה גם שהנאשם לא הביא שום נתונים המאפשרים לקבוע את "הרווח הנקי" שלו (ראו והשוו: דברי כב' השופט שהם בע"פ 5783/12 גלם נ' מדינת ישראל, פסקה 98 (11.9.2014)). לכך יש להוסיף כי מאחר שהנאשם לא דיווח על עסקאותיו לרשויות המס (לרבות רשויות מס ערך מוסף ומנהל מיסוי המקרקעין), הוא איפשר לאחרים, כגון הקבלנים, בעלי המקצוע ורוכשי הדירות, לחמוק מתשלומי מס בעבור הדירות שנבנו ונמכרו. בכך הוא תרם להגדלת פוטנציאל הנזק לקופה הציבורית, לעקרון השוויון בנטל המס, ולשלטון החוק.

15. בכל הנוגע **לענישה הנוהגת** - כבר נקבע בפסיקתו של בית-המשפט העליון כי: "...יש לגזור את דינם של

עברייני המס תוך מתן בכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם", וכי: "בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתתפות עונש מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי" (רע"פ 977/13 אודיז' נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (20.2.2013)). עוד נפסק בבית-המשפט העליון כי: "בעבירות שעניינן הונאת רשויות המס ... ניתן להצביע על מנעד רחב למדי של עונשים, אך המגמה המסתמנת בפסיקתו של בית משפט זה היא בכיוון של החמרה והכבדת היד על אותם עבריינים, אשר שולחים את ידם בקופה הציבורית ופוגעים קשות בעקרון השוויון בנשיאה בנטל המס, ובעקיפין פוגעים במרקם החברתי בישראל" (ע"פ 5783/12 גלם הנ"ל, פסקה 111).

16. בהתחשב בכל אלה, ובשים לב לעקרון ההלימה, אני בדעה כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן מבוסס על מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס כספי כדלקמן:

בכל הנוגע לרכיב המאסר בפועל - נוכח חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, לרבות התקופה הארוכה בה בוצעו (תשע-עשר שנים), טיב העסקאות, היקף ההכנסות הלא מדווחות (כמיליון ₪) והשיטתיות שנלוותה לכך, **מתחם העונש ההולם נע ממספר חד-ספרתי גבוה של חודשי מאסר בפועל ועד 25 חודשי מאסר בפועל** (השוו: ע"פ (מחוזי י-ם) 25368-06-13 מדינת ישראל נ' שריקי (16.9.2013), שם נקבע מתחם שנע מ-12 עד 48 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות מס, בנסיבות בהן ההיקף הכולל של ההכנסות שהועלמו במשך מספר שנים היה כ- 4.7 מיליון ₪; עוד השוו: עפ"ג (מחוזי מרכז) 28099-12-13 גרינפטר נ' מדינת ישראל (3.7.2014), שם אושר מתחם שנע מ-15 עד 40 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות מס, בנסיבות בהן ההיקף הכולל של ההכנסות שהועלמו במשך מספר שנים היה כ- 6 מיליון ₪).

אשר לרכיב הקנס - ההסדר הסטטוטורי בעניין זה קבוע בסעיף 40 לחוק העונשין. בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן, בשים לב לענישה הנוהגת וכן לעקרון ההלימה, אך גם בהתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם המצוי תחת צו כינוס נכסים במסגרת הליכי פשיטת רגל, אני סבורה כי **מתחם הקנס ההולם מבוסס על שיעור משמעותי של עשרות אלפי ₪ ומעלה**.

17. כאמור, במקרה שלפני נערך בין הצדדים הסדר טיעון שכלל **טווח ענישה מוסכם** בכל הנוגע לעונש המאסר בפועל, לפיו המאשימה תעתור לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל אם המחדלים לא יוסרו, בעוד הסנגור יהיה חופשי בטיעונו. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים; ולאחר שבחנתי את טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, אל מול מתחם העונש ההולם על-פי עקרונותיו של תיקון 113 לחוק העונשין; באתי למסקנה כי הרף העליון של הטווח המוסכם (15 חודשי מאסר בפועל) מצוי בגדרי מתחם העונש ההולם. הסכמת הצדדים בעניין זה נראית בעיני סבירה, ולא אראה לחרוג ממנה. אשר לעתירת הסנגור להטיל על הנאשם 6 חודשי עבודות שירות - המדובר בחריגה משמעותית לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת. אינני סבורה כי ישנה הצדקה לחריגה כאמור במקרה דנן, שכן אין לפני כל תשתית לביסוס אמות-המידה המפורטות בסעיף 40 לחוק העונשין לעניין סיכוי שיקום (יתרה מזאת, הנאשם לא שיתף פעולה עם שירות המבחן לצורך הגשת תסקיר, על-אף שניתנו הזדמנויות לכך). אף אין לפני תשתית המצדיקה חריגה מהמתחם מחמת מצב רפואי, והנימוקים לכך יפורטו מיד.

18. לצורך גזירת העונש בגדרי המתחם שנקבע, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40יא לחוק העונשין:

19. **לקולא** ראיתי ליתן משקל ממשי לכך שהנאשם הודה ונטל אחריות על מעשיו. עוד נתתי משקל למצבו הרפואי של הנאשם שטען לפניי כי הוא חולה באסטמה ובסוכרת, וכן הציג תיעוד מחדר מיון של בית-חולים כמפורט בפסקה 6 לעיל (עה/ 4). יש להניח כי עקב גילו של הנאשם (57) ומצבו הרגשי והרפואי כעולה מעה/ 4, לא יקל על הנאשם לרצות עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא. לצד זאת, אני רואה להעיר כי התיעוד הרפואי שהגיש הנאשם הוא דל יחסית, והתבסס על דו"ח חדר מיון בלבד. זאת ועוד; חלק מהניתוחים המוזכרים בתיאור ההיסטוריה הרפואית של הנאשם באותו דו"ח חדר מיון (עה/ 4), בוצעו בשנות ה-80 של המאה הקודמת. עובדה היא כי לא היה באותם ניתוחים כדי למנוע מהנאשם לרצות עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא בגין הרשעותיו הקודמות. אשר למצבו הרפואי של הנאשם כיום - לא הוכח לפניי לאיזה טיפול רפואי או תרופתי נזקק הנאשם במצבו הנוכחי. ממילא לא הוכח כי אין אפשרות ליתן לכך מענה הולם במסגרת שירותי הרפואה של שב"ס. זאת ועוד; אין בתיעוד הרפואי שפורט בפסקה 6 לעיל כדי להצביע על מחלה המסכנת חיים, או על כך שריצוי עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא יוביל לקיצור ממשי של תוחלת חייו של הנאשם. זאת, בניגוד לנסיבותיה של פרשה אחרת עליה ניסה בא-כוח הנאשם להתבסס בטיעונו לעונש (הכוונה לעניינו של מר אורי לופוליאנסקי. באותה פרשה, חרג בית-המשפט העליון לקולא ממתחם העונש ההולם והסתפק בעבודות שירות, אך זאת בשל מצב רפואי ייחודי שהוכח לפניו כמפורט בע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל (29.12.2015), פסקאות 190 ואילך לפסק-דינו של כב' השופט פוגלמן). הנה כי כן, אין במצבו הרפואי והרגשי של הנאשם כפי שעולה מדו"ח חדר מיון שהוגש לעיוני, הוא כשלעצמו, כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם כפי שנקבע. עם זאת, יש בכך כדי להוות שיקול לקולא במסגרת השיקולים לגזירת הדין בגדרי המתחם.

20. **לחומרה**, ראיתי לשקול את הנתונים הבאים: ראשית, התחשבתי בצורך להשית ענישה שיהיה בה כדי להעביר מסר עונשי ברור וחד, שירתיע את היחיד ואת הרבים מפני הישנות העבירות בהן עסקין (ראו גם: סעיפים 140 ו-140א לחוק העונשין).

שנית, שמתי לנגד עיניי את עברו הפלילי העשיר של הנאשם כפי שפורט בפסקה 5 לעיל. אמת, חלק מהרשעותיו הקודמות של הנאשם הן ישנות. זאת ועוד; אין בעברו של הנאשם הרשעה קודמת בעבירות מס, וזו הפעם הראשונה בה הנאשם מורשע בדין בגין עבירות מסוג זה. עם זאת, עברו הפלילי של הנאשם כולל הרשעות קודמות בגין עבירות רבות שכללו יסוד של מרמה. זאת ועוד; הנאשם ריצה בעברו מספר עונשי מאסר בפועל, לרבות לתקופות ממושכות. אף-על-פי-כן, לא היה בכל אלה כדי להרתיע את הנאשם מלבצע לאורך זמן את העבירות בהן הורשע לפניי, באופן היכול ללמד על העדר מורא מפני החוק.

שלישית, על-אף דחיות חוזרות ונשנות שניתנו לבקשת ההגנה, לא הסיר הנאשם את מחדליו מול רשויות המס, אף לא באופן התחלתי או חלקי. הסנגור טען לפניי כי אין לבוא על כך חשבון עם הנאשם, שכן מצבו הכלכלי בכי רע והוא נתון בהליכי פשיטת רגל. בהתייחס לטענה זו, אעיר כי אם הנאשם ידע שאין באפשרותו להסיר את המחדלים עקב מצבו הכלכלי הרעוע, לא ברור מדוע עתרה ההגנה פעם אחר פעם לדחיות מרובות בתיק בטענה כי הנאשם מעוניין

לפעול להסרת מחדליו. מכל מקום, כבר נפסק על-ידי בית-המשפט העליון בפרשה אחרת כי: "...לא ניתן לראות בהעדר היכולת לגבות מהעברין את חוב המס, במישור האזרחי, משום הסרת המחדל על ידו או שיקול להקלה בעונשו...קבלת עמדתו של בא כוח המבקש, לפיה יש לראות בנסיבות האמורות כשיקול לקולא, עשויה לעודד נישומים אחרים לבצע עבירות מס, ולשמוט את הקרקע מתחת לעקרון ההרתעה, העומד בבסיס הגדרתן כעבירות פליליות" (רע"פ 977/13 אודיז הנ"ל, פסקה 7).

כפי שצוין לעיל, הסגור הדגיש בטיעונו לפני כי כנגד מרשו הוצאה פקודת מאסר חלף קנס בתיק קודם, ואולם המרכז לגביית קנסות ראה להקפיא את ההליכים שנקט באותו תיק, וזאת בשל היותו של הנאשם תחת צו כינוס נכסים במסגרת הליכי פשיטת הרגל. בהתייחס לטענה זו אעיר כי אין בה כדי להועיל לנאשם. הקפאת הליכי הגבייה בתיק הקודם בשל קנס כספי שלטענת המדינה לא שולם, אין משמעותה ביטול הקנס, שהרי גם אם הנאשם יזכה להפטר במסגרת הליכי פשיטת הרגל בהם הוא נתון, ההפטר לא יחול על קנסות שנגזרו על הנאשם (ראו: סעיף 69(א) לפקודת פשיטת רגל [נוסח חדש], התש"ם-1980). יתרה מזאת; הקפאת הליכי הגבייה בתיק הקודם עד לסיום הליכי פשיטת הרגל בעניינו של הנאשם, אין משמעותה חסינות מפני הטלת עונש של קנס כספי בגין העבירות בעטין הורשע הנאשם בתיק הנוכחי.

21. לבסוף, אבקש לייחד מספר מילים לחלוף הזמן. עבירות המס בהן הורשע הנאשם בוצעו באופן מתמשך בשנים 2000 עד 2009/2010. החקירה נפתחה בשנת 2010 וכתב-האישום בתיק הוגש בסוף שנת 2012. מאז ועד היום חלפו למעלה משלוש שנים. בחינת השתלשלות העניינים בתיק מעידה כי חלוף הזמן רובץ בעיקרו לפתחה של ההגנה. עד מתן הכרעת-הדין, נדחו דיונים לא מעטים בתיק בשל אי התייצבות הנאשם, או עקב בקשות מצד ההגנה. אשר לחלוף הזמן מאז מתן הכרעת-הדין ועד היום, אני מפנה לפירוט המופיע בפסקה 3 לדבריי לעיל. בנסיבות אלה בהן לנאשם הייתה תרומה משמעותית להתמשכות ההליך, אין לראות בחלוף הזמן את חזות הכל, ויש לייחס לו משקל מוגבל במסגרת השיקולים לעונש.

22. באיזון בין מכלול השיקולים לקולא ולחומרה, ובשים לב להלכה הפסוקה לפיה יש לגזור את דינם של עברייני מס תוך מתן בכורה לשיקול ההרתעה ולהעדיפו על-פני הנסיבות האישיות של הנאשם, אני רואה להעמיד את עונשו של הנאשם מעל לרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת, אך מתחת לרף העליון במסגרת הסדר-הטווח שהושג בין הצדדים.

סוף דבר

23. נוכח מכלול הטעמים שפורטו, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר בפועל.

ב. קנס כספי בסך 60,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 60 תשלומים חודשיים שווים ורצופים (1,000 ₪ כל תשלום), החל מה- 10 לחודש שלאחר השחרור ממאסר ובכל 10 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד

התשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.

ג. 6 חודשי מאסר בפועל למשך שלוש שנים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע.

המזכירות תסרוק לתיק האלקטרוני את המוצגים לעונש: עת/ 1 - עת/ 2, וכן עה/ 1 - עה/ 4.

5129371

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ט' אדר א' תשע"ו, 18 פברואר 2016, במעמד הצדדים.